ECLI:LV:REZT:2018:1114.C26205417.7.S
Civillieta Nr. C 26205417

SPRIEDUMS
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Rēzeknē, 2018.gada 14.novembrī

Rēzeknes tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis A.Jonikāns,
ar sekretāri L.Holodnaju,

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. B/, personas kods /personas kods/, prasībā pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar tiesas spriedumu, neizmaksātās darba algas un atlīdzības par darba piespiedu kavējumu piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] 2017.gada 28.novembrī Rēzeknes tiesā prasības pieteikumu un 2018.gada 31.janvārī prasības pieteikuma papildinājumus pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ (turpmāk arī – atbildētājs) par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar tiesas spriedumu, neizmaksātās darba algas un atlīdzības par darba piespiedu kavējumu piedziņu iesniedzis /pers. B/ (turpmāk arī – prasītājs).

[1.1] Prasītājs norāda, ka 2016.gada 21.decembrī puses noslēdza darba līgumu. Prasītājs tika pieņemts darbā par apsargu un savus darba pienākumus pildīja līdz 2017.gada 20.janvārim. 2017.gada 20.janvārī vienojies ar atbildētāju prasītājs darba tiesiskās attiecības ar atbildētāju izbeidza, tanī pašā dienā – 2017.gada 20.janvārī, prasītājs noslēdza darba līgumu ar sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/. Prasītājs tā rīkojās, piekrītot kapitālsabiedrības vadītāja /pers. C/ piedāvājumam. Kā prasītājam paskaidroja /pers. C/ (viņš ir vadītājs abās kapitālsabiedrībās), prasītāja pārvedumam no vienas sabiedrības uz otru būs tikai formāls raksturs, jo viņš – prasītājs, paliks tajā pašā amatā, viņam būs tāda pati alga, un viņš pildīs tos pašus pienākumus – veiks objektu apsardzi.

2017.gada 30.jūnijā prasītājs darba tiesiskās attiecības ar sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/ izbeidza un 2017.gada 1.jūlijā atkal noslēdza darba līgumu ar atbildētāju, kurš viņu pieņēma darbā par apsargu. Prasītājs tā rīkojās atkal piekrītot abu kapitālsabiedrību vadītāja /pers. C/ piedāvājumam. Tāpat kā iepriekš, /pers. C/ viņam paskaidroja, ka šīm izmaiņām ir tikai formāls raksturs.

Darba pienākumus prasītājs pildīja līdz 2017.gada 7.augustam. 2017.gada 7.augustā ar atbildētāja valdes locekļa /pers. C/ rīkojumu Nr.33 viņš – prasītājs, tika atstādināts no darba, viņam tika paziņots, ka pret viņu uzsākta dienesta izmeklēšana.

2017.gada 22.augustā atbildētājs ar darba uzteikumu Nr.34 paziņoja prasītājam, ka ar 2017.gada 31.augustu darba tiesiskās attiecības ar viņu tiek izbeigtas saskaņā ar Darba likuma 101.panta pirmās daļas 1.punktu – darbinieks bez attaisnojoša iemesla būtiski pārkāpis noteikto darba kārtību.

Prasītājs uzskata, ka atbildētājs ir pārkāpis Darba likumā paredzēto darba attiecību izbeigšanas kārtību, kā arī uzteikums nav pamatots pēc būtības, un prasītājs vēlas atzīt uzteikumu par prettiesisku un spēkā neesošu un piedzīt no atbildētāja atlīdzību par darba piespiedu kavējumu. Turklāt, pārtraucot darba tiesiskās attiecības, atbildētājs ar prasītāju nav pilnā mērā norēķinājies par nostrādāto laiku no 2016.gada 21.decembra līdz 2017.gada 20.janvārim un no 2017.gada 1.jūlija līdz 2017.gada 7.augustam.

[1.2] Prasītājs norāda, ka 2016.gada decembrī viņš nostrādāja 4 (četras) darba maiņas, katras darba maiņas ilgums – 24 (divdesmit četras) stundas, t.i., kopā 96 (deviņdesmit sešas) stundas par ko viņam pienākas darba samaksa 201,82 *euro* apmērā (96 stundas reizināt ar 2,1023 (stundas tarifa likme)). Tāpat arī, katrā no darba maiņām 8 stundas prasītājs strādāja nakts darbu (no plkst. $22.^{00}$ līdz plkst. $6.^{00}$), t.i., kopā 32 (trīsdesmit divas) nakts darba stundas, par ko, atbilstoši Darba likuma 67.panta pirmajai daļai, viņam pienākas samaksa 33,64 *euro* apmērā (32 nakts darba stundas reizināt ar 1,05115 (50 procenti no stundas tarifa likmes)). Pavisam par 2016.gada decembri prasītājam pienākas darba samaksa 235,46 *euro* apmērā, savukārt atbildētājs viņam samaksājis tikai 4,44 *euro*. Nesamaksātā darba alga sastāda 231,02 (235,46 – 4,44) *euro*.

2017.gada janvārī prasītājs nostrādāja 10 (desmit) darba maiņas, katras darba maiņas ilgums – 24 (divdesmit četras) stundas, t.i., kopā 240 (divi simti četrdesmit) stundas par ko viņam pienākas darba samaksa 524,13 *euro* apmērā (240 stundas reizināt ar 2,1839 (stundas tarifa likme)). Tāpat arī, katrā no darba maiņām 8 stundas prasītājs strādāja nakts darbu (no plkst. $22.^{00}$ līdz plkst. $6.^{00}$), t.i., kopā 80 (astoņdesmit) nakts darba stundas, par ko, atbilstoši Darba likuma 67.panta pirmajai daļai, viņam pienākas samaksa 87,35 *euro* apmērā (80 nakts darba stundas reizināt ar 1,09195 (50 procenti no stundas tarifa likmes)). Pavisam par 2017.gada janvāri prasītājam pienākas darba samaksa 611,49 *euro* apmērā, savukārt atbildētājs viņam samaksājis tikai 67,22 *euro*. Nesamaksātā darba alga sastāda 544,27 (611,49 – 67,22) *euro*.

2017.gada jūlijā prasītājs nostrādāja 11 (vienpadsmit) darba maiņas, katras darba maiņas ilgums – 24 (divdesmit četras) stundas, t.i., kopā 264 (divi simti sešdesmit četras) stundas par ko viņam pienākas darba samaksa 583,25 *euro* apmērā (264 stundas reizināt ar 2,2093 (stundas tarifa likme)). Tāpat arī, katrā no darba maiņām 8 stundas prasītājs strādāja nakts darbu (no plkst. $22.^{00}$ līdz plkst. $6.^{00}$), t.i., kopā 88 (astoņdesmit astoņas) nakts darba stundas, par ko, atbilstoši Darba likuma 67.panta pirmajai daļai, viņam pienākas samaksa 97,20 *euro* apmērā (88 nakts darba stundas reizināt ar 1,10465 (50 procenti no stundas tarifa likmes)). Pavisam par 2017.gada jūliju prasītājam pienākas darba samaksa 680,46 *euro* apmērā, savukārt atbildētājs viņam nav samaksājis neko.

2017.gada augustā prasītājs nostrādāja 2 (divas) darba maiņas, katras darba maiņas ilgums – 24 (divdesmit četras) stundas, t.i., kopā 48 (četrdesmit astoņas) stundas par ko viņam pienākas darba samaksa 100,77 *euro* apmērā (48 stundas reizināt ar 2,0994 (stundas tarifa likme)). Tāpat arī, katrā no darba maiņām 8 stundas prasītājs strādāja nakts darbu (no plkst. 22.^{00} līdz plkst. 6.^{00}), t.i., kopā 16 (sešpadsmit) nakts darba stundas, par ko, atbilstoši Darba likuma 67.panta pirmajai daļai, viņam pienākas samaksa 16,79 *euro* apmērā (16 nakts darba stundas reizināt ar 1,0497 (50 procenti no stundas tarifa likmes)). Pavisam par 2017.gada augustu prasītājam pienākas darba samaksa 117,56 *euro* apmērā, savukārt atbildētājs viņam nav samaksājis neko.

Tādējādi par nostrādāto laiku no 2016.gada 21.decembra līdz 2017.gada 20.janvārim un no 2017.gada 1.jūlija līdz 2017.gada 7.augustam prasītājam pienākas darba samaksa un samaksa par nakts darbu 1 573,31 (231,02 + 544,27 + 680,46 + 117,56) *euro* apmērā.

[1.3] Prasītājs citē Darba likuma 58.panta trešo daļu un uzskata, ka viņa atstādināšana no darba nebija tiesiska, jo viņš veicot darbu/atrodoties darba vietā nebija ne alkohola, ne narkotisko, ne toksisko vielu reibuma stāvoklī, ne arī bija kāds cits gadījums, kad viņa neatstādināšana no darba varēja kaitēt viņa paša vai trešo personu drošībai un veselībai, kā arī darba devēja vai trešo personu pamatotām interesēm. Un, tā kā viņa atstādināšana no darba bija nepamatota, saskaņā ar Darba likuma 58.panta ceturto daļu, atbildētājam ir pienākums izmaksāt viņam vidējo izpeļņu par visu darba piespiedu kavējuma laiku, kuru prasītājs aprēķinājis 300 (15 dienas reizināt ar 20 *euro*) *euro* apmērā. Un proti, viņa – prasītāja, vidējā izpeļņa, laikā no 2017.gada 1.jūlija līdz 2017.gada 7.augustam, kalendārā dienā sastādīja 20 *euro* (798,02 *euro* dalīt ar 38 dienām).

[1.4] Prasītājs citē Darba likuma 101., 103., 124.pantu, Augstākās tiesas apkopojumu „Tiesu prakse lietās par individuālajiem darba strīdiem", uzskata, ka darba devēja uzteikums nav pamatots, kā arī nav ievērota uzteikuma kārtība. Atbildētājs kā uzteikuma pamatojumu ir norādījis, ka viņš – prasītājs, nav sniedzis atbildi uz 2017.gada 7.augusta vēstuli Nr.33 par to, ka objektā /adrese/ neatrodas darba grafiki par 2017.gada jūliju, augustu un septembri, dežūru žurnāls un instrukcijas, ka vadībai nav nodots uzņēmuma īpašums – apsardzes darbinieka formas tērps. Prasītājs uzskata, ka šajā vēstulē Nr.33 viņš – prasītājs, tika informēts par dienesta izmeklēšanas uzsākšanu. Vēstulei bija informatīvs raksturs un tajā netika lūgts sniegt atbildi. Tāpat prasītājs norāda, ka uzteikumā norādītā dokumentācija viņam nemaz netika nodota un viņš nekad nav arī parakstījies par šādu dokumentu saņemšanu, līdz ar to arī nodot to darba devējam viņš nemaz nevarēja. Savukārt apsardzes darbinieka formas tērpu prasītājs nodeva uzņēmuma sekretārei 2017.gada 4.augustā.

Prasītājs uzskata, ka atbildētājs ir pārkāpis uzteikuma kārtību, jo nav pieprasījis no viņa paskaidrojumu par uzteikumā norādītajiem apstākļiem, tādējādi atbildētājam nav bijis iespējas objektīvi izvērtēt tos apstākļus, kas kļuva par pamatu darba tiesisko attiecību izbeigšanai. Kā arī atbildētājs nav ievērojis uzteikuma termiņu – 10 dienas. Uzteikums tika noformēts 2017.gada 22.augustā, bet darba līgums uzteikts 2017.gada 31.augustā (tiesa secina ka prasītājs norādot, ka darba līgums uzteikts 31.septembrī pieļāvis pārrakstīšanās kļūdu, jo pirmkārt, par to liecina viss prasības pieteikuma saturs kur iet runa par darba tiesisko attiecību izbeigšanu pēc 9 dienām, otrkārt, septembrī ir 30 nevis 31 diena). Tas, prasītāja ieskatā nozīmē, ka darba līgums tika izbeigts pēc 9 nevis pēc 10 dienām, pretēji tam, kā to nosaka Darba likuma 103.panta pirmās daļas 2.punkts.

[1.5] Tāpat arī prasītājs lūdz atjaunot nokavēto procesuālo (tā tekstā) termiņu. Prasītājs citē Darba likuma 122.pantu, norāda, ka prasības pieteikumu tiesā iesniedza šajā pantā norādītajā termiņā – viena mēneša laikā no atlaišanas dienas. Darba devēja uzteikumu prasītājs saņēma 2017.gada 30.augustā, prasības pieteikumu tiesā iesniedza 2017.gada 29.septembrī.

Ar Rēzeknes tiesas tiesneša 2017.gada 6.oktobra lēmumu prasītāja prasības pieteikums tika atstāts bez virzības, ar Rēzeknes tiesas tiesneša 2017.gada 9.novembra lēmumu prasības pieteikums tika uzskatīts par neiesniegtu un atdots prasītājam, jo tika atzīts, ka viņš – prasītājs, nav novērsis visus lēmumā par prasības pieteikuma atstāšanu bez virzības norādītos trūkumus.

Sakarā ar to, ka viņa prasības pieteikums tika uzskatīts par neiesniegtu, prasītājs prasības pieteikumu ir iesniedzis atkārtoti un lūdz atjaunot nokavēto procesuālo termiņu prasības pieteikuma iesniegšanai. Prasītājs uzskata, ka procesuālo termiņu nokavējis attaisnojošu iemeslu dēļ, jo, aizstāvot savas tiesības, viņš vērsās pie juristiem, sākotnēji likumā noteiktajā viena mēneša termiņā cēla prasību tiesā, novēršot Rēzeknes tiesas tiesneša 2017.gada 6.oktobra lēmumā par prasības pieteikuma atstāšanu bez virzības norādītos trūkumus, iesniedza labotu prasības pieteikumu. Tā kā viņš – prasītājs, nav jurists un pilnībā nesaprata tiesneša lēmumā norādītos trūkumus un to kā tie jānovērš, viņa iesniegtais prasības pieteikums tika uzskatīts par neiesniegtu.

Prasītājs norāda, ka no darba līguma uzteikuma saņemšanas brīža viņš nepārtraukti veica darbības, lai atrisinātu strīdu ar darba devēju un uzskata, ka prasības pieteikuma iesniegšanas kavējums notika attaisnojošu, no viņa neatkarīgu iemeslu dēļ.

[1.6] Pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 1.punktu un otro daļu, 103.panta pirmās daļas 2.punktu, 122.pantu, 123.panta pirmo daļu, 124.panta pirmo daļu, 126., 127.pantu, Ministru kabineta 2015.gada 24.novembra noteikumiem Nr.656 „Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu", Civilprocesa likuma 43.panta pirmo daļu, 128.panta otro daļu, 133.panta pirmo daļu prasītājs lūdz atjaunot nokavēto procesuālo termiņu. Atzīt par nepamatotu un prettiesisku darba devēja – sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, 2017.gada 7.augusta rīkojumu par prasītāja atstādināšanu no darba un 2017.gada 22.augusta uzteikumu par darba tiesisko attiecību izbeigšanu un atjaunot viņu sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ apsarga amatā. Piedzīt no atbildētāja, par labu prasītājam, neizmaksāto darba algu par laika periodu no 2016.gada 21.decembra līdz 2017.gada 20.janvārim 775,29 *euro* apmērā, neizmaksāto darba algu par laika periodu no 2017.gada 1.jūlija līdz 2017.gada 7.augustam 798,02 *euro* apmērā, atlīdzību par darba piespiedu kavējumu – vidējo izpeļņu – par laika periodu no atstādināšanas no darba līdz uzteikumam un no 2017.gada 21.novembra līdz tiesas sprieduma taisīšanas dienai. Ar tiesas sprieduma taisīšanas dienu atzīt par izbeigtām darba tiesiskās attiecības ar darba devēju – sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ (lietas 4.-12., 61.lapa).

[2] 2018.gada 8.janvārī un 12.janvārī tiesā saņemti atbildētāja – sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, rakstveida paskaidrojumi. Atbildētājs prasību neatzīst, jo prasība nav pamatota ne tiesiski, ne faktiski. Atbildētājs pilnībā nepiekrīt prasības pieteikumā norādītajām darba stundām un neizmaksātajai darba algai, jo tas neatbilst patiesībai. Prasītāja darba laiku atbildētājs uzskaitīja atbilstoši nostrādātajam laikam, un par nostrādāto laiku tika izmaksāta arī darba alga. Saņemot darba algu, prasītājs nekādus iebildumus necēla. Tāpat atbildētājs pilnībā nepiekrīt prasības pieteikumā norādītajam darba samaksas aprēķinam, darba piespiedu kavējuma periodam, aprēķinam par vidējo izpeļņu par darba piespiedu kavējumu, jo tas viss ir fiktīvs un izdomāts. Darba alga par nostrādāto laiku prasītājam ir izmaksāta, to apliecina arī paša prasītāja paraksti, ka darba algu viņš ir saņēmis pilnā apmērā un ne morāla, ne materiāla rakstura pretenziju pret atbildētāju viņam nav.

Laikā, kad prasītājs bija nodarbināts pie atbildētāja, viņš nepakļāvās darba devēja vadības rīkojumiem, parādīja sevi no negatīvās puses, nepildīja darba līguma saistības, kā rezultātā 2017.gada 6.augustā vispār neieradās darbā un nepiestādīja savas neierašanās attaisnojošus dokumentus. Par prasītāja neierašanos darbā tika sastādīts akts un 2017.gada 7.augustā prasītājam tika nosūtīta vēstule Nr.33 par dienesta izmeklēšanas veikšanu, jo prasītāja rīcība, ignorējot darba līgumu un darba kārtības noteikumus, uzņēmumam bija radījusi negatīvas sekas, kaitēja atbildētāja un pakalpojumu pasūtītāja pamatotām interesēm. 2017.gada 22.augustā atbildētājs prasītājam izsūtīja darba līguma uzteikumu, ka darba tiesiskās attiecības ar viņu tiks izbeigtas 2017.gada 31.augustā. 2017.gada 31.augustā atbildētājs prasītāju no darba atlaida, atlaida saskaņā ar Darba likuma 101.panta pirmās daļas 1.punktu (darbinieks bez attaisnojoša iemesla būtiski pārkāpis darba līgumu vai noteikto darba kārtību).

Tāpat atbildētājs lūdz neatjaunot nokavēto procesuālo termiņu, jo nokavējuma iemesli nav attaisnojoši. Par attaisnojošiem iemesliem var uzskatīt tikai prasītāja slimību ar atrašanos slimnīcā. Par nokavējumu attaisnojošiem iemesliem nav uzskatāma iesniegumu un/vai prasības pieteikumu, vai

pretenziju iesniegšana tiesā un/vai citās institūcijās (Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2004.gada 3.novembra spriedums lietā Nr. SKC-578) (lietas 24., 25., 28., 29.lapa).

[3] Tiesas dokumenti pusēm piegādāti Civilprocesa likuma 56.pantā noteiktajā kārtībā. Tādējādi, atbilstoši Civilprocesa likuma 56.[1]pantam, pusēm ir paziņots par tiesas sēdes laiku un vietu, par viņiem nosūtīto dokumentu saturu un tiesas dokumenti ir izsniegti (lietas 1., 21.-23., 27., 38., 48.-52., 55., 59., 60., 63., 68., 71., 74., 88., 93., 110.-112., 139.-141., 160.-164., 167., 168.lapa).

[3.1] Prasītāja – /pers. B/, pārstāvis /pers. D/ (lietas 56., 57.lapa) tiesas sēdē prasību uzturēja, atkārtojot prasības pieteikumā minētos motīvus. Papildus prasītāja pārstāvis paskaidroja, ka atbildētāja paskaidrojumi neatbilst faktiskajiem apstākļiem. Objekta apsardzi /adrese/ veica trīs apsargi, katrs 24 stundas diennaktī. To pierāda prasītāja paskaidrojumi, savukārt atbildētājs pierādīt pretējo nevar. Atbildētājs iesniedza darba grafikus, ka darbinieki tika nodarbināti tikai pusstundu vai vienu stundu dienā. Tādā veidā atbildētājs mēģina izvairīties no saistībām. Šos darba grafikus atspēko līgums, kas noslēgts starp atbildētāju un sabiedrību ar ierobežotu atbildību „CEĻI UN TILTI", jo līgumā ir noteikts, ka atbildētājam apsardze objektā ir jānodrošina visas diennakts laikā. Tāpat, atbildētāja paskaidrojumi ir pretrunā ekspertīzes rezultātiem, jo pierādīts, ka dažus no dokumentiem prasītājs nav parakstījis.

Prasītāja pārstāvis lūdz atjaunot procesuālo termiņu, lūdz tiesu veicināt privātpersonas interešu aizsardzību. Prasības pieteikums par darba līguma uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu tika iesniegts 2017.gada 29.septembrī, kas pilnībā atbilst likuma prasībām. Sakarā ar to, ka prasības pieteikums tika noformēts neatbilstoši, tas tika aizsūtīts atpakaļ. Prasītājs prasības pieteikumu palaboja un iesniedza atkārtoti, līdz ar to, viņš nepārtraukti veica darbības savu interešu aizsardzībai. Prasītājs vērsās pie juristiem, kuri gatavoja prasības pieteikumu, atbilstoši, viņš saņēma rezultātu, par kuru nevarēja zināt, jo viņam nav juridisko zināšanu. Prasītāja pārstāvis uzskata, ka, tādējādi, kavējums tika pieļauts no prasītāja neatkarīgu iemeslu dēļ.

[3.2] Prasītājs – /pers. B/, tiesas sēdē saistībā ar jautājumiem par darba organizāciju un noteiktiem datumiem, kad viņš ir strādājis, paskaidroja, ka 2016.gada 20.decembrī (lai gan līgumā norādīts 21.decembris) viņš parakstīja līgumu ar atbildētāju un tika pieņemts darbā. Tajā pašā dienā uzsāka darbu. Tās bija apmācības, kas turpinājās apmēram 5 līdz 6 stundas. Prasītāju iepazīstināja ar apsargājamo objektu, kas atradās Meža ielā 1. Apsargs viņam visu parādīja un izskaidroja viņa pienākumus. 2016.gada 21.decembrī plkst. 9.[00] prasītājs sāka darbu, viņa darba maiņa ilga 24 stundas, līdz nākamās dienas plkst. 9.[00]. Laika posmā no 2016.gada 21.decembra līdz 2017.gada 20.janvārim objektā, ieskaitot viņu, strādāja trīs apsardzes darbinieki. Darba maiņas garums bija diennakts – 24 stundas, tad divas diennaktis brīvas, tad atkal diennakts darbā. Salīdzinot ar 2016.gada un 2017.gada kalendāriem, prasītājs apstiprināja, ka 2016.gadā 24 stundu ilgas dežūras viņš strādāja 21., 24., 27. un 30.decembrī, savukārt 2017.gadā – 2., 5., 8., 11., 14., 17. un 20. janvārī.

Turpinājumā, darba tiesiskās attiecības ar atbildētāju prasītājs atkārtoti noslēdza 2017.gada 1.jūlijā. Darba organizācija bija tāda pati kā iepriekš. Strādāja trīs apsargi, katrs pa 24 stundām, tas ir, viena darba maiņa 24 stundas, divas diennaktis brīvas un atkal viena darba maiņa 24 stundas, un tā visu laiku. Uzsākot atkārtoti darba tiesiskās attiecības, pirmā dežūras diena prasītājam bija 2017.gada 1.jūlijā – darba līguma noslēgšanas dienā. Salīdzinot ar 2017.gada kalendāru, prasītājs apstiprināja, ka 24 stundas ilgas dežūras viņam bija 1., 4., 7., 10., 13., 16., 19., 22., 25., 28. un 31.jūlijā un 3. un 6.augustā. Savukārt 2017.gada 7.augustā pēc plkst. 9.[00] viņam tika izsniegts uzteikums.

[3.3] Atbildētāja – sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, pārstāvis uz tiesas sēdi neieradās. Tiesa uzskata par iespējamu skatīt lietu bez atbildētāja pārstāvja klātbūtnes tiesas sēdē, jo atbildētājam pienācīgā kārtā paziņots par tiesas sēdes laiku un vietu (lietas 55., 167., 168.lapa). Atbildētājs tā pārstāvja neierašanās attaisnojošus iemeslus tiesai savlaicīgi nav paziņojis, nav lūdzis atlikt lietas izskatīšanu.

Motīvu daļa

[4] Noklausījusies prasītāja un prasītāja pārstāvja paskaidrojumus tiesai, pārbaudījusi un novērtējusi tiesas sēdē iegūtos pierādījumus, tiesa uzskata, ka prasība par neizmaksātās darba algas piedziņu apmierināma daļēji, savukārt tiesvedība prasībā par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar tiesas spriedumu un atlīdzības par darba piespiedu kavējumu piedziņu ir izbeidzama.

[5] 2016.gada 21.decembrī puses noslēgušas darba līgumu Nr.3 un 2017.gada 1.jūlijā darba līgumu Nr.8. Prasītājs pieņemts darbā par apsargu un viņam noteikts summētais nepilns darba laiks, saskaņā ar darba grafiku. Atalgojums noteikts atbilstoši Ministru kabineta 2015.gada 24.novembra noteikumos Nr.656 „Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" noteiktajai minimālajai stundas tarifa likmei (lietas 16., 17., 95., 99.lapa). 2016.gada 21.decembrī noslēgtais darba līgumu Nr.3 izbeigts 2017.gada 20.janvārī (lietas 4., 19., 20.lapa), 2017.gada 1.jūlijā noslēgtais darba līgumu Nr.8 – 2017.gada 31.augustā. Prasītājs atlaists no darba pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 1.punktu (lietas 14.lapa).

[6] Lietā iesniegti algu aprēķinu un izmaksu saraksti, darba laika uzskaites tabeles un darba laika grafiki (lietas 32.-35., 41.-46., 97., 98.lapa), kurus tiesa uzskata par nepatiesiem, jo tie ir pretrunā vispārzināmiem faktiem par apsardzes firmu darba specifiku, pretrunā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „CEĻI UN TILTI" un atbildētāja noslēgtajam sadarbības līgumam Nr. 4-PakL-2017/12/__-1 par apsardzes pakalpojumu sniegšanu (lietas 76.-80.lapa), pretrunā Valsts tiesu ekspertīžu biroja ekspertu 2018.gada 3.jūlija atzinuma secinājumiem, ka parakstus /pers. B/ vārdā darba laika grafikos par 2017.gada jūliju un 2017.gada augustu (lietas 98.lapa), varētu nebūt izpildījis /pers. B/. Paraksti varētu būt izpildīti izmainītā rokrakstā, atdarinot /pers. B/ parakstu (lietas 149.-155.lapa). Tā, aplūkojot atbildētāja sastādītās darba laika uzskaites tabeles, tiesa konstatē, ka prasītājs katrā no savām dežūrām ir strādājis tikai vienu, divas, sešas vai astoņas stundas, no tām tikai 2017.gada janvārī un jūlijā strādājis nakts laikā – attiecīgi 7 un 88 stundas. Turklāt pārējā diennakts laikā apsargājamajā objektā cits apsardzes darbinieks arī nav strādājis. Tāpat neviens apsardzes darbinieks objektā nav strādājis 2017.gada 3., 9., 15., 21., 22., 23., 24., 26., 28. un 29.janvārī.

Tiesa uzskata, ka darba laika uzskaites tabelēs un darba laika grafikos norādītais apsardzes darbinieku darba laiks reāli nevarēja pastāvēt, jo apsardzes firmā, nodrošinot apsargājamo objektu diennakts apsardzi, nevar izveidoties situācija, kad diennakts laikā strādā tikai viens apsardzes darbinieks un strādā tikai 1, 2, 6 vai 8 stundas. Tāda situācija nevar izveidoties, jo tādā gadījumā katrā no dienām attiecīgi 23, 22, 18 vai 16 stundas nebūtu strādājis neviens darbinieks, kas neatbilst loģikai un nav iespējams. Minēto pierāda arī sadarbības līgums Nr. 4-PakL-2017/12/__-1 par apsardzes pakalpojumu sniegšanu, izrakstītie rēķini par atbildētāja sniegtajiem apsardzes pakalpojumiem un maksājumu uzdevumi par saņemto pakalpojumu apmaksu (lietas 76.-86.lapa). Sadarbības līguma par apsardzes pakalpojumu sniegšanu 2.4.punktā apsardzei uzlikti tādi pienākumi, kā vizuāli kontrolēt objektā (/adrese/) esošās personas, veicot periodiskas apgaitas pa objektu; rūpēties par sabiedriskās kārtības ievērošanu objektā; nodrošināt periodiskus objekta drošības kontroles pasākumus (patrulēšanu); veikt objektā atrodošos materiālo vērtību apsardzi, nepieļaujot materiālo vērtību pārvietošanu ārpus objekta, zādzību un/vai laupīšanu; nekavējoties pēc fakta konstatācijas vai aizdomām, ka notiek objektā esošo materiālo vērtību pārvietošana ārpus objekta, zādzība un/vai laupīšana un/vai tās mēģinājums, materiālo vērtību bojāšana, veikt visu iespējamo pasākumu kopumu tā nepieļaušanai; nekavējoties, bet ne ilgāk kā 30 minūšu laikā informēt pasūtītāja pārstāvjus par visa veida negadījumiem un apstākļiem, t.sk., bojājumiem, nepilnībām objektā, kuri var būt par pamatu objektā esošo materiālo vērtību zādzībai un/vai nolaupīšanai u.t.t. Līguma 2.5.punktā atbildētājs – sabiedrība ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, objekta fizisko apsardzi uzņēmies nodrošināt nepārtraukti, t.i., katru dienu līguma darbības laikā 24

stundas diennaktī. Iepriekš uzskaitīto un citu līgumā noteikto pienākumu izpildi, kā tas norādīts jau iepriekš, apsardzes pakalpojumus sniedzot tikai 1, 2, 6 vai 8 stundas diennaktī, nodrošināt nemaz nav iespējams.

[7] Tiesa uzskata, ka, lai gan prasītājs nespēj pierādīt savu prasījumu precīzi norādot laikus un dienas, kad viņš ir strādājis, tas nevar būt par pamatu prasības noraidīšanai, jo tādējādi izveidotos situācija, ka darba devējs, kura pienākums ir saglabāt ar darba tiesiskajām attiecībās saistītos dokumentus, dotajā gadījumā darba grafikus, darba laika uzskaites tabeles, to falsifikācijas, nozaudēšanas vai neizsniegšanas gadījumā, nebūtu atbildīgs par darbiniekiem neizmaksātajām summām.

Tiesa secina, ka prasītājs ir strādājis darba maiņās pa 24 stundām katrā, pēc kurām viņam bija 2 diennaktis atpūtas. Tā kā, tiesa konstatējusi, ka darba laika uzskaites tabeles nav patiesas, kā arī darba grafikos norādītās dienas neatbilst prasītāja reāli strādātajām dienām, tā kā atbildētāja darba grafiki ir pretrunā prasītāja paskaidrojumiem tiesas sēdē un sadarbības līgumam Nr. 4-PakL-2017/12/__-1 par apsardzes pakalpojumu sniegšanu (lietas 76.-80.lapa), tiesa vadās no Darba likuma normām par summēto darba laiku.

[8] Atbilstoši Valsts ieņēmumu dienesta mājas lapā www.vid.lv/kalendars.html pieejamajiem grāmatveža kalendāriem par 2016. un 2017.gadu, pieņemot, ka pie darba pienākumu veikšanas prasītājam bija jāstājas tanī pašā dienā, kad nodibinātas darba tiesiskās attiecības – attiecīgi 2016.gada 21.decembrī un 2017.gada 1.jūlijā, tiesa, aritmētiski aprēķinot maiņu skaitu, līdzīgi prasītāja tiesas sēdē veiktajam aprēķinam secina, ka:

- 2016.gada decembrī (kad noteikto normālā darba laika stundu skaits bija – 168 stundas) prasītājs ir nostrādājis 96 darba stundas, no kurām 32 stundas ir nakts darbs;
- 2017.gada janvārī (kad noteikto normālā darba laika stundu skaits bija – 176 stundas) prasītājs ir nostrādājis 168 darba stundas, no kurām 56 stundas ir nakts darbs;
- 2017.gada jūlijā (kad noteikto normālā darba laika stundu skaits bija – 168 stundas) prasītājs ir nostrādājis 264 darba stundas, no kurām 96 stundas ir virsstundu darbs un 88 stundas nakts darbs;
- 2017.gada augustā (kad noteikto normālā darba laika stundu skaits bija – 184 stundas) prasītājs ir nostrādājis 48 darba stundas, no kurām 16 stundas ir nakts darbs.

Pavisam laika periodos no 2016.gada 21.decembra līdz 2017.gada 20.janvārim (ieskaitot, t.i., līdz nākamās dienas plkst. $9.^{00}$) un no 2017.gada 1.jūlija līdz 2017.gada 6.augustam (ieskaitot, t.i., līdz nākamās dienas plkst. $9.^{00}$) prasītājs ir nostrādājis 576 darba stundas, t.sk., 96 virsstundas un 192 nakts darba stundas.

[8.1] Tiesa uzskata, ka prasība par darba samaksas piedziņu apmierināma daļēji.

No atbildētāja par labu prasītājam piedzenama darba samaksa par laika periodu no 2016.gada 21.decembra līdz 2017.gada 20.janvārim (ieskaitot, t.i., līdz nākamās dienas plkst. $9.^{00}$) un no 2017.gada 1.jūlija līdz 2017.gada 6.augustam (ieskaitot, t.i., līdz nākamās dienas plkst. $9.^{00}$), atbilstoši Ministru kabineta 2015.gada 24.novembra noteikumos Nr.656 „Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" (redakcijās, kas spēkā no 2016.gada 1.janvāra līdz 2016.gada 31.decembrim un no 2017.gada 1.janvāra līdz 2017.gada 31.decembrim) noteiktajai minimālajai stundas tarifa likmei. Un tieši, izmantojot šādu formulu: TL_{min} = MDA / h, kur TL_{min} – minimālā stundas tarifa likme *euro*, MDA – valstī noteiktā minimālā mēneša darba alga (kas 2016.gadā bija 370 *euro* un 2017.gadā – 380 *euro*), h – normālā darba laika stundu skaits mēnesī (kas 2016.gada decembrī bija 21 darba diena, jeb 168 darba stundas, 2017.gada janvārī – 22 darba dienas, jeb 176 darba stundas, 2017.gada jūlijā – 21 darba diena, jeb 168 darba stundas, un 2017.gada augustā – 23 darba dienas, jeb 184 darba stundas). Attiecīgi minimālās stundas tarifa likme 2016.gada decembrī bija 2,2024 *euro* (370 *euro* dalīt ar 168 darba stundām), 2017.gada janvārī bija 2,1591 *euro* (380 *euro* dalīt ar 176 darba stundām), 2017.gada jūlijā – 2,2619 *euro* (380 *euro* dalīt ar 168 darba stundām), un 2017.gada augustā – 2,0652 *euro* (380 *euro* dalīt ar 184 darba stundām).

Kā norādīts jau iepriekš, aritmētiski aprēķinot maiņu skaitu, tiesa secināja, ka 2016.gada decembrī, 2017.gada janvārī, jūlijā un augustā prasītājs bija nodarbināts attiecīgi 96, 168, 264 un 48 stundas. Par 2016.gada decembrī nostrādātajām 96 stundām prasītājam pienākas darba samaksa 211,43 (96 darba stundas reizināt ar decembra minimālās stundas tarifa likmi 2,2024 *euro*) *euro* apmērā; par 2017.gada janvārī nostrādātajām 168 stundām prasītājam pienākas darba samaksa 362,73 (168 darba stundas reizināt ar janvāra minimālās stundas tarifa likmi 2,1591 *euro*) *euro* apmērā; par 2017.gada jūlijā nostrādātajām 264 stundām prasītājam pienākas darba samaksa 597,14 (264 darba stundas reizināt ar jūlija minimālās stundas tarifa likmi 2,2619 *euro*) *euro* apmērā; par 2017.gada augustā nostrādātajām 48 stundām prasītājam pienākas darba samaksa 99,13 (48 darba stundas reizināt ar augusta minimālās stundas tarifa likmi 2,0652 *euro*) *euro* apmērā.

Pavisam par laika periodos no 2016.gada 21.decembra līdz 2017.gada 20.janvārim (ieskaitot, t.i., līdz nākamās dienas plkst. $9.^{00}$) un no 2017.gada 1.jūlija līdz 2017.gada 6.augustam (ieskaitot, t.i., līdz nākamās dienas plkst. $9.^{00}$) nostrādātajām 576 (96 + 168 + 264 + 48) darba stundām prasītājam pienākas darba samaksa 1 270,43 (211,43 + 362,73 + 597,14 + 99,13) *euro* apmērā.

Darba samaksa no atbildētāja par labu prasītājam piedzenama, jo saskaņā ar Darba likuma 69.panta pirmo un otro daļu darba devējam ir pienākums, kā tas nolīgts konkrētajā gadījumā, izmaksāt darba samaksu ne retāk kā reizi mēnesī; ir pienākums izmaksāt darba samaksu, kas aprēķināta atbilstoši paveiktajam darbam attiecīgā laikposma beigās.

[8.2] 2017.gada jūlijā (kad noteikto normālā darba laika stundu skaits bija – 168 stundas) prasītājs ir nostrādājis 264 darba stundas, no kurām 96 stundas ir virsstundu darbs.

Lai arī tiesa konstatē, ka prasītājs ir strādājis arī virsstundas, un virsstundu darbs, kā zināms, saskaņā ar Darba likuma 68.panta pirmo daļu, ir apmaksājams ne mazāk kā 100 procentu apmērā no prasītājam noteiktās stundas algas likmes, samaksu par virsstundām tiesa neaprēķina un to no atbildētāja par labu prasītājam nepiedzen, jo prasītājs šādu prasījumu nav izteicis. Nosakot piedzenamās darba samaksas apmēru, tiesa vadās no Civilprocesa likuma 192.panta noteikumiem, ka tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas.

[8.3] Prasība daļā par piemaksas par nakts darbu piedziņu apmierināma daļēji.

Tiesa uzskata, ka, saskaņā ar Darba likuma 138.panta otro daļu, prasītājs ir nakts darbinieks, jo nakts darbu viņš strādāja saskaņā ar maiņu grafiku. Līdz ar to, prasītājam, atbilstoši Darba likuma 67.panta pirmajai daļai, pienākas piemaksa ne mazāk kā 50 procentu apmērā no viņam noteiktās stundas algas likmes.

Saskaņā ar Darba likuma 138.panta pirmo daļu nakts darbs ir ikviens darbs, ko veic nakts laikā vairāk nekā divas stundas. Ar nakts laiku saprotams laikposms no pulksten 22 līdz 6. Prasītājs dežurējot, strādājot 24 stundas nepārtraukti, katru maiņu strādāja nakts darbu. 2016.gada decembrī prasītājs nostrādāja 32 nakts darba stundas, 2017.gada janvārī – 56 nakts darba stundas, 2017.gada jūlijā – 88 nakts darba stundas un 2017.gada augustā – 16 nakts darba stundas, pavisam 192 nakts darba stundas, par kurām viņam pienākas piemaksa par 2016.gada decembrī nostrādātajām nakts darba stundām 35,24 (32 nakts darba stundas reizināt ar 1,1012 *euro*, t.i., 50 procentiem no decembra minimālās stundas tarifa likmes 2,2024 *euro*) *euro* apmērā, par 2017.gada janvārī nostrādātajām nakts darba stundām 60,46 (56 nakts darba stundas reizināt ar 1,0796 *euro*, t.i., 50 procentiem no janvāra minimālās stundas tarifa likmes 2,1591 *euro*) *euro* apmērā, par 2017.gada jūlijā nostrādātajām nakts darba stundām

99,53 (88 nakts darba stundas reizināt ar 1,1310 *euro*, t.i., 50 procentiem no jūlija minimālās stundas tarifa likmes 2,2619 *euro*) *euro* apmērā un par 2017.gada augustā nostrādātajām nakts darba stundām 16,52 (16 nakts darba stundas reizināt ar 1,0326 *euro*, t.i., 50 procentiem no augusta minimālās stundas tarifa likmes 2,0652 *euro*) *euro* apmērā, kopā 211,75 *euro*.

[8.4] Tiesa secina, ka uz iesniegto dokumentu pamata, nav iespējams precīzi konstatēt gan laiku, kad prasītājs ir strādājis, gan arī samaksu par normālā darba laika stundām un nakts darba stundām, kādu atbildētājs prasītājam ir izmaksājis katrā konkrētajā mēnesī. Līdz ar to, lai novērstu iespēju, ka ar spriedumu tiek piedzīta samaksa par normālā darba laika stundu un/vai nakts darbu, kas prasītājam jau, iespējams, izmaksāta, tiesa veic sekojošu aprēķinu. Saskaitot visos periodos nostrādāto stundu skaitu, tam pievienojot iepriekš aprēķinātās summas par normālo darba laiku un nakts darbu, tiesa iegūst, ka laikā no 2016.gada 21.decembra līdz 2017.gada 20.janvārim (ieskaitot, t.i., līdz nākamās dienas plkst. $9.^{00}$) un no 2017.gada 1.jūlija līdz 2017.gada 6.augustam (ieskaitot, t.i., līdz nākamās dienas plkst. $9.^{00}$), prasītājs ir nostrādājis 576 stundas, t.sk., 192 nakts darba stundas, par ko viņam bija jāsaņem samaksa 1 482,18 (1 270,43 + 211,75) *euro* apmērā.

Savukārt summējot prasītājam izmaksātās darba algas par 2016.gada decembri, 2017.gada janvāri, jūliju un augustu, tiesa konstatē, ka prasītājam izmaksāti 620,22 *euro* (pirms nodokļu nomaksas) (lietas 32.-35., 97.lapa). Savukārt iebildumu necelšana, saņemot algu vai izbeidzot darba tiesiskās attiecības (lietas 30., 31., 96.lapa), neatņem darbiniekam tiesības celt prasību vēlāk, ja vien nav notecējis noilguma termiņš. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 1.panta pirmo daļu katrai fiziskajai un juridiskajai personai [..] ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā. Tādējādi, prasītāja paraksts par pretenziju neesamību faktiski nesaista viņu, jo tiesība vērsties tiesā ir garantēta ar likumu.

[8.5] Tiesa uzskata, ka prasītāja paskaidrojumi, ka darba samaksu par 2017.gada jūliju un augustu viņš nav saņēmis, neatbilst lietā noskaidrotajiem faktiem. No algu aprēķinu un izmaksu sarakstiem redzams, ka prasītājam izmaksāti 620,22 (4,44 + 62,78 + 461,42 + 91,58) *euro* (pirms nodokļu nomaksas). Par darba samaksas saņemšanu skaidrā naudā prasītājs ir parakstījies (lietas 32.-35., 97.lapa).

Apgalvojumus, ka viņa – prasītāja, paraksti ir viltoti, atspēko Valsts tiesu ekspertīžu biroja ekspertu 2018.gada 3.jūlija atzinums. Ekspertu atzinumā secināts, ka noteikt vai parakstus dokumentos – algu aprēķinu un izmaksu sarakstos par 2016.gada decembri, 2017.gada janvāri, 2017.gada jūliju un 2017.gada augustu (lietas 97.lapa), ir izpildījis /pers. B/, personas kods /personas kods/, nebija iespējams. Salīdzinot izpētāmos parakstus /pers. B/ vārdā ar salīdzinošai izpētei iesniegtajiem paša /pers. B/ paraksta paraugiem, konstatētas: sakritības – transkripcijā un daļēji saistībā, izstrādātības pakāpē, vispārējā uzbūvē, lielumā, vēzienā, slīpumā, kā arī šādās individuālajās pazīmēs: kustības formā un virzienā, izpildot burtus neveidojošos elementus; relatīvajā kustības izvirzījumā pa vertikāli, izpildot „N" 1.elementa sākuma daļu; relatīvajā kustības izvietojumā, izpildos burtus neveidojošos elementus attiecībā pret „N" elementiem. Atšķirības: daļēji saistībā, paraugos tikai „N" + burtus neveidojoši elementi + nobeiguma vilciens, kā arī šādās individuālajās pazīmēs: kustības formā, izpildot „N" 1.elementa sākuma daļu, „N" 3.elementa beigu daļas un burtus neveidojošo elementu sākuma daļas savienojumu (variantā); relatīvajā kustības izvirzījumā pa vertikāli, izpildot „N" 1.elementa sākuma daļu (variantā); relatīvajā kustības izvietojumā, izpildot nobeiguma vilciena beigu daļu attiecībā pret „N" 1.elementu. Novērtējot konstatētās pazīmes, ekspertes secinājušas, ka ne sakritības, ne atšķirības nav skaidrojamas viennozīmīgi, un tās nevienā no salīdzināšanas epizodēm neveido pazīmju kopumu, kas būtu pietiekams kādam noteiktam secinājumam, tāpēc noteikt, kas – pats /pers. B/ vai kāda cita persona (personas) ir izpildījusi parakstus /pers. B/ vārdā, nebija iespējams. Izpētāmajiem parakstiem ir neliels un vienkārši izpildīts grafiskais materiāls, kurā rakstītāja rokraksta individuālās pazīmes nav pietiekami informatīvas (lietas 149.-155.lapa).

Tiesa uzskata, ka parakstus algu aprēķinu un izmaksu sarakstos par 2017.gada jūliju un 2017.gada augustu (kuros norādīto darba samaksas izmaksu prasītājs noliedz) ir izpildījis pats /pers. B/, jo šajos sarakstos esošajiem parakstiem konstatētās sakritības un atšķirības ir tādas pašas kā parakstiem algu aprēķinu un izmaksu sarakstos par 2016.gada decembri un 2017.gada janvāri (kuros norādīto darba samaksas izmaksu prasītājs apstiprina).

[8.6] Tiesa secina, ka no atbildētāja par labu prasītājam piedzenama visa aprēķinātā samaksa par normālā darba laika stundām un nakts darbu, atskaitot to darba samaksas summu, ko atbildētājs viņam ir izmaksājis, proti, darba samaksa 861,96 (1 482,18 – 620,22) *euro* apmērā.

Ievērojot likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu" un likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" prasības par to, ka nodokļus no darba ņēmēja ienākumiem pārskaita darba devējs, atbildētājam, izpildot spriedumu daļā par neizmaksātās darba samaksas piedziņu, jāietur no tiesas noteiktās darba samaksas summas par sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu un iedzīvotāju ienākuma nodokli, pārskaitot ieturētās summas uz attiecīgiem Valsts kases norēķinu kontiem.

[9] Civilprocesa likuma 195.pants nosaka, ka tiesai, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tā rezolutīvajā daļā jānorāda arī prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru. Prasītājs, iesniedzot prasības pieteikumu tiesā, lūgumu atzīt tā tiesības par laiku līdz sprieduma izpildes dienai saņemt likumiskos nokavējuma procentus nav pieteicis.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu, piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru. Judikatūrā *(sk. Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 14.februāra spriedumu lietā Nr. SKC-75, 2009.gada 25.novembra lēmumu lietā Nr. SPC-111, 2013.gada 26.aprīļa spriedumu lietā Nr. SKC-1106)* pausts viedoklis, ka Civilprocesa likuma 195.pantam ir imperatīvs raksturs, līdz ar ko tiesai minētās normas izpratnē, apmierinot prasību par naudas summas piedziņu, ir pienākums neatkarīgi no prasījumā izteiktajiem lūgumiem noteikt prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt procentus. Sprieduma nepildīšana, citam pienākošās summas paturēšana pie sevis, nozīmē sveša kapitāla lietošanu, par ko pēc likuma pienākas procentu samaksa. Ievērojot minēto, kā arī Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 29.janvāra lēmumā lietā Nr. SKC-1331/2016 paustās atziņas, ir nosakāmas prasītāja tiesības saņemt no atbildētāja likumiskos nokavējuma procentus – sešus procentus gadā, no nesamaksātās darba samaksas par laiku no dienas, kas beidzies tiesas noteiktais sprieduma labprātīgas izpildes termiņš, līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai), nepārsniedzot pamatparāda apmēru.

[10] Tiesvedība prasībā par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar tiesas spriedumu un atlīdzības par darba piespiedu kavējumu piedziņu ir izbeidzama.

2017.gada 28.novembrī prasītājs atkārtoti iesniedzis prasības pieteikumu par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar tiesas spriedumu un atlīdzības par darba piespiedu kavējumu piedziņu un lūdzis atjaunot termiņu prasības pieteikuma iesniegšanai.

Sākotnēji prasības pieteikumu par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu darbā un samaksas par darba piespiedu kavējumu piedziņu prasītājs tiesā bija iesniedzis 2017.gada 29.septembrī. Ar Rēzeknes tiesas tiesneša 2017.gada 6.oktobra lēmumu prasības pieteikums tika atstāts bez virzības, prasītājam līdz 2017.gada 6.novembrim (ieskaitot) uzdodot novērst lēmumā minētos trūkumus. Rēzeknes tiesas tiesneša noteiktajā termiņā prasītājs norādītos trūkumu novērsa tikai daļēji. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 133.panta ceturto daļu prasības pieteikums tika uzskatīts par neiesniegtu un atdots prasītājam, jo prasītājs noteiktajā termiņā trūkumus nenovērsa (lietas 18.lapa).

[10.1] Pirmkārt, prasītāja lūgums atjaunot termiņu prasības pieteikuma iesniegšanai noraidāms, jo prasības pieteikuma iesniegšanas termiņš, pieņemot, ka sākotnēji prasības pieteikums bija iesniegs termiņā, ir nokavēts neattaisnojošu iemeslu dēļ.

Darba likuma 123.pantā ir noteikts, ka, ja darbinieks attaisnojošu iemeslu dēļ nokavējis šā likuma 122.pantā noteikto prasības termiņu,

tiesa var atjaunot šo termiņu, pamatojoties uz darbinieka pieteikumu. Pieteikumā par nokavētā prasības termiņa atjaunošanu norādāmi iemesli, kas bijuši pamatā prasības termiņa nokavējumam, un pieteikumam pievienojami attiecīgie pierādījumi. [..]. Prasītāja prasības pieteikumā norādītie iemesli nav attaisnojoši, jo Rēzeknes tiesas tiesneša 2017.gada 6.oktobra lēmumā par prasības pieteikuma atstāšanu bez virzības norādīto trūkumu novēršana bija prasītāja pienākums. Prasītājam bija visas iespējas tiesneša lēmumā par prasības pieteikuma atstāšanu bez virzības noteiktajā termiņā trūkumus novērst un līdz ar to prasības pieteikums būtu uzskatīts par iesniegtu dienā, kad tas pirmoreiz iesniegts tiesā. Tā vietā prasītājs vai viņa uzdevumā jurists/juristi (par to kāda ir personas, pie kuras viņš vērsies juridiskā kvalifikācija atbildīgs ir tikai un vienīgi pats prasītājs) lēmumā norādītos trūkumus nenovērsa, kas nozīmē, ka kavējuma iemesls nav ne objektīvs (no prasītāja gribas neatkarīgs), ne arī attaisnojošs.

Arī argumenti par Rēzeknes tiesas tiesneša 2017.gada 6.oktobra lēmumā par prasības pieteikuma atstāšanu bez virzības un 2017.gada 9.novembra lēmumā par prasības pieteikuma uzskatīšanu par neiesniegtu un atdošanu prasītājam norādītajiem „formālajiem" trūkumiem, ir nevietā. Uzskatot, ka tiesneša lēmums par prasības pieteikuma atstāšanu bez virzības nav pamatots, prasītājs bija tiesīgs to pārsūdzēt iesniedzot blakus sūdzību. Pretējā gadījumā, kā tas ir konkrētajā tiesiskajā situācijā, tieneša lēmums ir spēkā un tajā norādīto trūkumu novēršana bija prasītāja pienākums. Turklāt jānorāda, ka lēmumā norādītie, kā prasītājs uzskata „formālie" trūkumi, nosacījumi, kas ievērojami iesniedzot prasības pieteikumu tiesā, ir likumdevēja Civilprocesa likumā noteikti pienākumi un prasītājam tos ir pienākums ievērot, nevis tā ir tiesneša, kāds no prasības pieteikuma rodas iespaids, iegriba.

[10.2] Otrkārt, Darba likuma 122.pantā noteikto prasības termiņu, ka darbinieks var celt tiesā prasību par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu viena mēneša laikā no uzteikuma saņemšanas dienas, prasītājs nebija ievērojis iesniedzot jau sākotnējo prasības pieteikumu – 2017.gada 29.septembrī (lietas 18.lapa). Kā arī sākotnējā – pirmajā, prasības pieteikumā nebija lūdzis atjaunot Darba likuma 122.pantā noteikto prasības termiņu.

Un proti, savā 2017.gada 30.augusta paskaidrojumā uz 2017.gada 22.augusta uzteikumu Nr.34 (lietas 14., 100.lapa) prasītājs norādīja, ka minēto uzteikumu viņš saņēmis 2017.gada 22.augustā (lietas 15.lapa). Uzteikums uzskatāms par saņemtu dienā, kad darbinieks iepazīstināts ar tā saturu, un no šīs dienas skaitāms Darba likuma 122.pantā paredzētais prasības celšanas termiņš, kas atbilstoši Darba likuma 16.panta trešajai daļai izbeidzas nākamā mēneša „attiecīgajā" datumā, ar „attiecīgo" datumu likumdevējam domājot nākamā mēneša iepriekšējās dienas datumu. Tātad, saskaņā ar Darba likuma 122.pantu, prasību par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu prasītājs bija tiesīgs celt līdz 2017.gada 21.septembrim (ieskaitot).

Tādējādi, nav pamata lūgt atjaunot nokavēto prasības termiņu otrā prasības pieteikuma iesniegšanai, kad jau pirmais prasības pieteikums tika iesniegts pēc Darba likuma 122.pantā noteiktā viena mēneša termiņa un kuru prasītājs turklāt arī nebija lūdzis atjaunot.

[10.3] Kā tas norādīts Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2018.gada 25.aprīļa spriedumā lietā Nr. SKC-404/2018, vēršanās tiesā pēc Darba likuma 122.pantā noteiktā viena mēneša termiņa, kuru prasītājs nav lūdzis atjaunot, ietveras Civilprocesa likuma 132.panta pirmās daļas 2.punkta sastāvā un apliecina subjektīvās prasības tiesības zudumu, kas ir pamats atteikumam pieņemt prasības pieteikumu vai tiesvedības izbeigšanai, ja lieta ir bijusi ierosināta (Civilprocesa likuma 223.panta 2.punkts).

Darba likuma 122.pants noteic, ka darbinieks var celt tiesā prasību par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu viena mēneša laikā no uzteikuma saņemšanas dienas. Citos gadījumos, kad pārkāptas darbinieka tiesības turpināt darba tiesiskās attiecības, viņš var celt tiesā prasību par atjaunošanu darbā viena mēneša laikā no atlaišanas dienas.

Tiesību doktrīnā ir atzīts, ka šis termiņš ir nevis procesuāls termiņš vai procesuāla rakstura priekšnoteikums, bet gan materiāltiesisks prekluzīvs termiņš (*sk. Erlens Kalniņš. Prasība par atjaunošanu darbā. Jurista Vārds, 30.03.2004. Nr. 12*). Raksturojot prekluzīvā termiņa juridisko dabu, atzīts, ka tas ir subjektīvo tiesību izbeidzošs termiņš, kas aprobežo attiecīgās tiesības pastāvēšanu laikā (*sk. turpat*). Arī starpkaru Latvijas juridiskajā zinātnē kā materiāltiesiski prekluzīvi termiņi atzīti tādi, kas noteikti prasības celšanai tiesā (*Lēbers A. Par preklusiviem termiņiem. Tieslietu ministrijas Vēstnesis, 1924, Nr. 1, 41.lpp.*).

„Pēc sekām likumiskiem termiņiem ir izšķirošs, absolūts un likterīgs raksturs. Tie nav grozāmi pat ja abas puses tam piekristu" (*sk. Vladimirs Bukovskis Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 278.lpp.*). Analizējot prekluzīvos termiņus, Vladimirs Bukovskis tos saistījis galvenokārt ar Civilprocesa nolikumā noteiktajiem procesuālajiem termiņiem. Taču prekluzīvā termiņa tiesiskā daba no tā nemainās.

Prekluzīvs termiņš iznīcina ne vien prasījumu (kā noilgums), bet arī pašu tiesību (*Lēbers A. Par preklusiviem termiņiem. Tieslietu ministrijas Vēstnesis, 1924, Nr. 1, 36.lpp.*).

No iepriekšminētajām atziņām Augstākās tiesas Civillietu departaments secinājis, ka reizē ar prekluzīvā termiņa izbeigšanos zūd tiesības, kas no šā termiņa ir padarītas atkarīgas.

[10.4] Judikatūrā vairākkārt ir uzsvērts, ka Darba likuma 122.pantā noteiktā prekluzīvā termiņa pārkāpums ir patstāvīgs pamats prasības noraidīšanai darba devēja uzteikuma atzīšanai par spēkā neesošu (*sk. Augstākās tiesas 2009.gada 8.aprīļa spriedumu lietā Nr. SKC-117/2009 (C38015907), 2010.gada 27.oktobra spriedumu lietā Nr. SKC-945/2010 (C27153809), 2011.gada 25.maija spriedumu lietā Nr. SKC-699/2011(C17084909), 2012.gada 7.marta spriedumu lietā Nr. SKC-353/2012 (C29400609), 2015.gada 16.decembra spriedumu lietā Nr. SKC-2474/2015 (C33277014)*).

Izbeidzot tiesvedību prasībā par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu uz tā pamata, ka pārkāpts termiņš prasības celšanai, lieta pēc būtības netiek izskatīta un prasītāja argumenti, iesniegtie dokumenti (lietas 13., 14., 36., 40., 100.lapa) kāpēc uzteikums atzīstams par spēkā neesošu, vispār netiek vērtēti.

[10.5.] Ja Darba likuma 122.pantā noteiktais termiņš ir pārkāpts un, kā šajā gadījumā, atbilstoši Darba likuma 123.pantam, nokavēta prasības termiņa atjaunošanai nav pamata, ir zudusi arī attiecīgā prasījuma tiesība.

Tādējādi ir konstatējams likumā ietvertais noteikums, kas nepieļauj tiesvedību un tiesvedība lietā izbeidzama uz Civilprocesa likuma 223.panta 2.punkta pamata (*tiesa izbeidz tiesvedību, ja prasību cēlusi persona, kurai nav prasības tiesības*).

Izbeidzot tiesvedību termiņa nokavējuma dēļ, tiesa strīdīgo attiecību – darba devēja uzteikuma atzīšana par spēkā neesošu, un no tās izrietošās prasības – darba tiesisko attiecību izbeigšana ar tiesas spriedumu un atlīdzības par darba piespiedu kavējumu piedziņa, nevērtē un strīdīgās materiālo tiesību attiecības neizšķir.

[11] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 33.panta otro daļu, 42.panta pirmo daļu, 34.panta pirmās daļas 1.punkta „a" apakšpunktu, 39.panta pirmās daļas 1. un 5.punktu no atbildētāja valsts ienākumos, jo prasītājs no to samaksas valsts ienākumos atbrīvots ar likumu (Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 1.punkts), piedzenami tiesas izdevumi, un proti: valsts nodeva par prasību, kas novērtējama naudas summā, 129,29 *euro* apmērā (15 procenti no prasības summas (861,96 *euro*)), summa, kas jāizmaksā ekspertiem (maksa par ekspertīzi), 1 417,73 *euro* apmērā un ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi 11,26 *euro* apmērā, kopā 1 558,28 *euro* (lietas 2., 146.lapa).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu, taisot spriedumu, daļā par naudas summas un tiesāšanās izdevumu piedziņu, atbildētājam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 187., 191., 192., 193., 195., 223.pantu, tiesa

NOSPRIEDA

/pers. B/, personas kods /personas kods/, prasību pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par neizmaksātās darba algas piedziņu apmierināt daļēji.

/pers. B/, personas kods /personas kods/, lūgumu atjaunot nokavēto prasības par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu termiņu noraidīt.

Izbeigt tiesvedību civillietā /pers. B/, personas kods /personas kods/, prasībā pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar tiesas spriedumu un atlīdzības par darba piespiedu kavējumu piedziņu.

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu /pers. B/, personas kods /personas kods/, neizmaksāto darba algu 861,96 (astoņi simti sešdesmit viens *euro* 96 centi) *euro* apmērā, ieturot no neizmaksātās darba algas sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas un iedzīvotāju ienākuma nodokli un pārskaitot ieturētās summas uz attiecīgiem Valsts kases norēķinu kontiem un, nosakot tiesības saņemt likumiskos 6 (sešus) procentus gadā no nesamaksātās darba algas summas par laiku no dienas, kad beidzies tiesas noteiktais sprieduma labprātīgas izpildes termiņš, līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai).

Prasītājam piekrītošo naudas summu samaksa veicama /pers. B/, personas kods /personas kods/, norādītajā kredītiestādes – akciju sabiedrības /Nosaukums I/, kontā Nr./konta numurs/.

Piedzīt no sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, valsts labā valsts nodevu par prasību, kas novērtējama naudas summā (par darba algas piedziņu), 129,29 (viens simts divdesmit deviņi *euro* 29 centi) *euro* apmērā, summu, kas jāizmaksā ekspertiem (maksa par ekspertīzi), 1 417,73 (viens tūkstotis četri simti septiņpadsmit *euro* 73 centi) *euro* apmērā un ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītos izdevumus 11,26 (vienpadsmit *euro* 26 centi) *euro* apmērā, kopā 1 558,28 (viens tūkstotis pieci simti piecdesmit astoņi *euro* 28 centi) *euro*.

Valsts labā piedzītā valsts nodeva maksājama Valsts kases, reģistrācijas Nr.90000050138, kontā Nr.LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22, norādot maksājuma mērķi: valsts nodeva civillietā Nr. C 26205417.

Valsts labā piedzītie ar ekspertīzes apmaksu un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi maksājami Tiesu administrācijas, reģistrācijas Nr.90001672316, kontā Nr.LV51TREL2190458019000, BIC kods TRELLV22, norādot maksājuma mērķi – 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr. C 26205417.

Lai netiktu uzsākta piespiedu izpilde, maksājuma dokumenti par valsts nodevas un ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu valsts labā, nolēmuma labprātīgas izpildes termiņā, iesniedzami Rēzeknes tiesā.

Noteikt sabiedrībai ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, termiņu sprieduma, daļā par naudas summas un tiesāšanās izdevumu piedziņu, labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Prasību daļā par neizmaksātās darba algas 711,35 (septiņi simti vienpadsmit *euro* 35 centi) *euro* apmērā piedziņu noraidīt.

Spriedumu 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas – 2018.gada 14.novembra, apelācijas kārtībā var pārsūdzēt Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rēzeknes tiesā.

Tiesnesis A.Jonikāns